

El PNB torna a imposar-se als comicis bascos, però necessitarà el plàcet dels socialistes per a continuar governant. El PSE-PSOE, en canvi, ocuparà la 'lehendakaritza' només que el PP, com ja féu el 2005, vote favorablement la investidura de Patxi López.

Dues mans contra una

Juan José Ibarretxe ja té un lloc reservat a la història. Passaran molts anys, moltíssims, fins que un altre aspirant a *lehendakari* guanye quatre comicis consecutius. Aquell polític de perfil tècnic i especialitzat en economia que el 2 de gener del 1999 entrà a viure a Ajuria Enea, s'ha convertit, deu anys després, en un animal polític capaç de fidelitzar 400.000 vots, que no és pas poca cosa en un país tan petit i divers com el basc.

Enguany, la víctima propiciatòria ha estat el socialista Patxi López, a qui moltes enquestes atorgaven serioses possibilitats d'esdevenir el candidat amb més suport a les urnes, sobretot atenent el creixement experimentat pel seu partit, el PSE, al cycle electoral iniciat el 2005. López, però, ha quedat 81.000 paperetes per sota d'Ibarretxe, un 8% menys de percentatge de vot. Dels 430.000 sufragis que el PSE-PSOE va obtenir a les estatals de fa un any, ara n'ha perduts 115.000, mentre el PNB n'ha guanyats 90.000. Vasos comunicants?

Com tant li agrada explicar al pre-

sident del PNB, Iñigo Urkullu, s'ha acabat allò del "vot fix". Hi ha molts electors bascos que no poden ni veure el PP i que van premiar José Luis Rodríguez Zapatero pel malbaratat procés de pau, uns electors que ara han fet costat a un Ibarretxe a qui la crisi li ha anat de primera. Cap dels candidats no reunia, ni de lluny, la seua imatge de gestor efectiu. La campanya del PNB, comptat i debatut, era ell i només ell: "Ibarretxe", es llegia als cartells, una síl·laba damunt l'altra, en format vertical, amb una "I" que era la silueta esvelta del candidat. "Ara més que mai", reblaven els cartells.

L'"ara més que mai", però, es transforma en un "mai no ha estat tan difícil", si es tracta de mesurar les seues opcions de continuar a la presidència. En cas que hagueren estat validades les candidatures de D3M –97.000 vots nuls, si restem els 4.000 que va haver-hi el 2005–, el mapa polític basc no diferiria gaire del que hi havia fins ara. El PNB tindria 28 escons; el PSE, 23; el PP, 11; D3M en tindria 7; Aralar, 4; Eusko Alkartasuna, 1, i UPyD, 1. Els 7 hipotètics escons de D3M –

EHAK disposava de 9 actes, a la passada legislatura, però una part d'aquest vot ha anat a raure a Aralar, enguany– se'ls han anotat, finalment, el PNB (2), el PSE (2), el PP (2) i Ezker Batua (1), un partit que, si no, no tindria representació. Ibarretxe hauria pogut dissenyar un tripartit amb Aralar i EA (33 escons) i haver aconseguit la investidura –com ara fa quatre anys– gràcies als vots d'alguns diputats de D3M. En aquest cas, l'acord amb Aralar no hauria estat gaire còmode per a la direcció del PNB, clarament disposada a "posar fi a la política de fronts".

'Lehendakari' López? Descartat, per impossible, el suport del PP o d'UPyD a Ibarretxe, al de Laudio només li resta la benevolença del PSE-PSOE, i tampoc no sembla una operació gens factible. "Si Patxi pot ser *lehendakari*, serà *lehendakari*", va dir la setmana passada a aquest setmanari José Antonio Pastor, el número 1 del PSE a Biscaia i portaveu al Parlament de Vitòria. López mateix, en saber-se els resultats, reconeixia sentir-se "legítimat" per a "liderar el canvi", i avisava: "No renunciï a presentar la meua candidatura a *lehendakari*." "Els electors han votat canvi i faré els possibles per fer realitat aquest canvi", anunciava, allora que declarava "tan-

El PNB, comandat per Juan José Ibarretxe, ha estat el partit guanyador de les eleccions al País Basc. Malgrat tot, el candidat socialista Patxi López (a la dreta) té més opcions d'esdevenir lehendakari.

cat el temps dels fronts, de l'emprenyament i de l'exclusió".

A primer colp d'ull sembla clar que Patxi López accedirà a la presidència basca amb els vots del PP —el d'UPyD no seria necessari en cas que, com sembla més que probable, els socialistes recuperen el diputat que, *in extremis* i per només 8 vots, va anotar-se EA a Àlaba—, però atenció, perquè ben bé podria haver-hi estratègies amagades. Una estratègia seria que els socialistes accediren a governar amb el PNB sempre que Ibarretxe fora rellevat: els noms dels *tous* Izaskun Bilbao i Andoni Ortúzar són a la taula, per bé que aquest canvi de candidat a *lehendakari* seria difícil d'admetre pel sector sobiranista del partit, encara més després dels bons resultats obtinguts per Ibarretxe. La diferència de 5 diputats entre PNB i PSE, però, és més ampla que molts no pensaven i podria dur Zapatero a repensar la política de pactes al País Basc, tenint en compte, també, que es troba en minoria al Congrés dels Diputats.

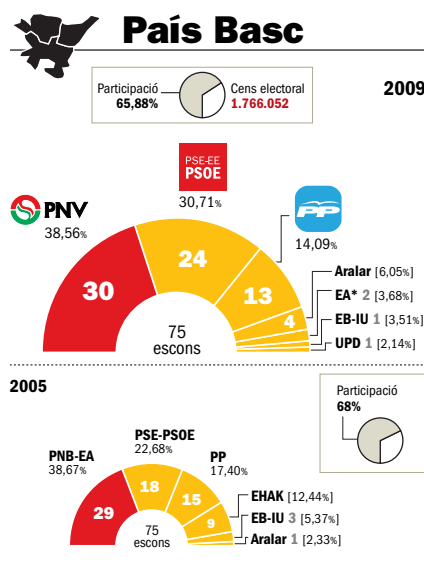
Una altra possibilitat és que, com s'han fet un fart de repetir, els socialistes bascos encapçalen un executiu de canvi. És clar que només podrien dur-lo avant amb els vots del PP, però aquest partit —com va quedar clar a la nit electoral i en paraules de Mariano Rajoy— hi està

del tot disposat. Una altra cosa és que pressionen els socialistes per conformar un govern de coalició, amb consellers inclosos, proposta que López no acceptaria, en principi. Al PSE no volen sentir a parlar de "política de blocs". El PP, en última instància, podria conformar-se amb la Diputació d'Àlaba, ara com ara en poder del PNB —la tercera força— mercès a un acord amb els socialistes, que hi són el segon partit, acord pel qual els socialistes, a més, governen Vitòria.

El somni del PSE és que López siga investit *lehendakari*, governar en minoria i anar fent. Fins i tot voldrien incloure-hi consellers *jeltzales*, amb el pas del temps. Una opció difícil de pair per als nacionalistes bascos, que, cal recordar-ho, tenen cinc escons més que no els socialistes, una distància no gens negligible. Molt més improbable encara és una entesa *a la catalana*, del PSE amb Ezker Batua i Aralar, perquè només sumaria 30 diputats, 8 per sota de la majoria absoluta, i encara caldria el suport del PNB.

Zapatero, malgrat tot allò que s'ha dit durant la campanya sobre la independència *pactista* del PSE, podria tenir la darrera paraula. La sintonia amb Urkullu és gran, la necessitat és recíproca, i l'excusa de la crisi econòmica pot unir-los en una entesa estratègica a dues bandes. Siga com siga, Ibarretxe hauria de ser desplaçat o, al més pur estil de Mr. Spock, caldria que li canviaren el xip de la consulta i el del *seu* pla. Acceptaria de fer-ho? Del costat socialista, la jugada feriria i molt Patxi López, que, cal no oblidar-ho, ha passat de 13 escons a 25 només en vuit anys, el millor resultat de la història del socialisme basc. Això a banda, Zapatero difícilment pot renunciar a la *lehendakaritza* després de la desfeta a Galícia. La sensació de derrota encara seria més gran.

L'altre Patxi. De cognom es diu Zabaleta, té força predicament a tot el País Basc i Navarra, i a poc a poc, amb el seu discurs crític amb la violència però nítidament d'esquerres i independentista, erosiona l'electorat de l'òrbita de Batasuna. Mai no sabrem què haurien fet aquests 15.000 o 20.000 votants que s'han decantat cap a Aralar, en cas que D3M haguera concorregut als comicis. Només sabem, i cal remarcar-ho, que Aralar ja és la quarta força a la cambra vitoriana i que ha deixat molt enrere i molt raquítica EA, tot un èxit per a una formació que només té sis anys de vida i l'estigma d'haver *traït* la línia marcada per l'esquerra *abertzale* tradicional. Potser aquest ha estat l'autèntic canvi de cicle a la política basca.

*El diputat d'EA per Àlaba el té només per 8 vots, i molt probablement se l'adjudicarà el PSE-PSOE al recompte de vot forà.

Victor Maceda